

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Rapport van bevindingen Reviews Externe Accountants EZK 2022

Colofon

Titel	Rapport van bevindingen Reviews Externe Accountants EZK 2022
Uitgebracht aan	De directeur FEZ
Datum	30 maart 2023
Kenmerk	2023-0000088184

Inlichtingen
Auditdienst Rijk
070-342 7700

Inhoud

1	Aanleiding opdracht—4
2	Feitelijke bevindingen uit de uitgevoerde reviews—5
2.1	Overzicht uitkomsten uitgevoerde reviews—5
3	Toelichting en aandachtspunten—6
3.1	Evenementenregeling—6
3.2	Niet voldoen aan beroepsvoorschriften—6
3.3	Niet voldoen aan de kaderregeling—6
4	Verantwoording onderzoek—7
4.1	Werkzaamheden en afbakening—7
4.2	Gehanteerde standaard en kwaliteitsborging—7
4.3	Verspreiding rapport—7
5	Ondertekening—9
	Managementreactie—10

1 Aanleiding opdracht

Zowel in het M&O-beleid als in het Toezichtskader heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) de mogelijkheid opgenomen om een review op gevraagde accountscontroles uit te laten voeren bij subsidies en bijdragen aan verzelfstandigde organisaties die door het kerndepartement van EZK (beleidsdirecties) worden verstrekt en op subsidies die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) namens EZK worden verstrekt. Deze subsidies worden veelal vastgesteld op basis van een door de beleidsdirecties of RVO gevraagde subsidieverantwoording, waarvan de getrouwheid door een externe accountant is vastgesteld. Daarbij wordt de externe accountant ook gevraagd vast te stellen dat door de subsidieaanvrager aan de financiële bepalingen in de subsidievoorwaarden is voldaan en daarover een controleverklaring of een ander accountantsproduct af te geven. De bijdragen aan verzelfstandigde organisaties blijken uit een jaarrekening waarbij een controleverklaring wordt afgegeven.

Op grond van zijn reviewbeleid laat het ministerie van EZK jaarlijks een aantal reviews uitvoeren door de Auditdienst Rijk (ADR). De directeur Financieel Economische Zaken (FEZ) van EZK heeft de ADR verzocht over 2022 tien reviews uit te voeren en daarover te rapporteren. Wij zijn met FEZ de volgende werkzaamheden overeengekomen:

- Het uitvoeren van 10 reviews
- Opstellen van een rapport van feitelijke bevindingen die voortgevloeid zijn uit de uitgevoerde reviews.

Doel van de onder deze opdracht vallende reviews is het vaststellen dat de controleverklaring (of bij de Corona-regelingen de samenstellingsverklaring of het rapport van bevindingen) van de externe accountant een voldoende basis heeft en dat de subsidieverstrekker erop kan steunen. Hiertoe hebben wij getoetst of de werkzaamheden die door de externe accountant zijn uitgevoerd als basis voor de afgegeven controleverklaring, samenstellingsverklaring of het rapport van bevindingen:

- voldoen aan de van toepassing zijnde beroepsstandaarden;
- invulling geven aan het van toepassing zijnde controleprotocol;
- mede omvatten een toets aan de subsidievoorwaarden.

2 Feitelijke bevindingen uit de uitgevoerde reviews

In dit rapport doen wij verslag van de feitelijke bevindingen die uit de door ons verrichte werkzaamheden vloeien.

Met dit rapport wordt geen zekerheid verschaft, omdat er geen controle-, beoordelings- of andere assurance-opdracht wordt uitgevoerd. In het rapport worden daarom enkel de feitelijke bevindingen vermeld vanuit de uitgevoerde reviews.

2.1 Overzicht uitkomsten uitgevoerde reviews

De door ons uitgevoerde reviews geven het volgende beeld.

Nr.	Project Nummer	Relatie/ Omschrijving project of accountant	Datum Controle-verklaring	Bijzonderheden uit het gespreksverslag
1	DEI210011		10-12-2021	Nee
2	TKIOV2016		19-07-2021	Nee
3	VFF19033		20-12-2021	Nee
4	SDS00291958		4-2-2022	Dossier niet conform beroepsvoorschriften
5	SEC210101		21-12-2021	Niet vastgesteld of de opgegeven kosten ook zijn betaald
6	TVL Q1 2021-77424		10-12-2021	Nee
7	TVL Q2 11372		7-3-2022	Nee
8	ECSL182002		28-1-2022	Tarief niet conform kaderregeling
9	SECL Lowlands		6-4-2022	Nee
10	LISS2000001		21-3-2022	nee

3 Toelichting en aandachtspunten

In dit hoofdstuk geven wij een toelichting op de reviews en een aantal aandachtspunten.

3.1 Evenementenregeling

In twee van de uitgevoerde reviews is de evenementenregeling onderzocht. Toen de evenementenregeling is gepubliceerd is gelijktijdig een controleprotocol aangeboden aan de NBA. Dit bleek achteraf rechtstreeks door de beleidsdirectie te zijn gedaan zonder consultatie van FEZ of RVO. Dit protocol was volgens de COPRO niet duidelijk en is ruim een half jaar later is een nieuwe aangepaste versie van het controleprotocol opgesteld.

Een accountant heeft gewacht op dit nieuwe protocol. Hij heeft in de controle vastgesteld dat de kosten ook daadwerkelijk zijn betaald, dat de facturen conform de contracten zijn opgesteld en dat de facturen betrekking hebben op het geannuleerde evenement.

De andere accountant heeft voor publicatie van de FAQ betreffende de evenementenregeling en voor publicatie van het herziene protocol een verklaring afgegeven. Hij heeft alleen vastgesteld dat er van de opgenomen kosten facturen zijn. Hij heeft niet vastgesteld of de facturen conform contract zijn opgesteld of dat ze betaald zijn. Hierdoor is het onzeker of de kosten ook daadwerkelijk zijn gemaakt. Deze resultaten zijn reeds besproken met RVO. RVO voert aanvullende reviews uit op accountants die een verklaring hebben afgegeven bij de evenementenregeling. Momenteel is de uitkomst hiervan nog niet bekend.

3.2 Niet voldoen aan beroepsvoorschriften

De NBA stelt eisen aan de dossiervorming en aan onderwerpen die in ieder geval in een dossier opgenomen moeten worden. Bij 1 review is vastgesteld dat de accountant deze verplichte onderwerpen niet in het dossier heeft opgenomen. Het betreft zaken als de fundamentele beginselen en onafhankelijkheid.

3.3 Niet voldoen aan de kaderregeling

In een ander review is vastgesteld dat de tariefbepaling die is gebruikt in de berekening van de tarieven, niet overeenkomt met de voorschriften uit de kaderregeling EZK/LNV subsidies. De opgave van dit project is opgesteld op basis van de "loonkosten plus vaste-opslag-systematiek" zoals bedoeld in artikel 13 van het Kaderbesluit. Dit wordt op een juiste wijze toegepast, zoals hierboven beschreven, voor het personeel dat in dienst is van Philips.

Op grond van artikel 13 lid 2 van het Kaderbesluit moet in het geval er geen loonkosten worden gemaakt en er niettemin arbeid wordt verricht, worden uitgegaan van een tarief van € 60 en mag er geen toeslag worden doorgevoerd.

In de verantwoording van de subsidiabele kosten is hiervan afgeweken. De werkelijke tarieven per uur voor ingeleend personeel, betaald aan het uitzendbureau zijn toegepast. Hiervan hebben wij tijdens de review één tarief gezien van € 68, daarmee is dat 13% te hoog. Wij hebben in het kader van deze review niet vastgesteld of er nog andere tarieven boven € 60 in de verantwoording zijn opgenomen.

Daarnaast is bovenop de inleenkosten nog een toeslag van 50% toegepast. Doordat een groot deel van de uren besteed aan dit project zijn gemaakt door ingeleend personeel is de verantwoording van de subsidiabele kosten te hoog voorgesteld.

4 Verantwoording onderzoek

4.1 Werkzaamheden en afbakening

Voor de geselecteerde controleverklaringen hebben wij onderzocht of de controlewerkzaamheden van de externe accountant zijn uitgevoerd in overeenstemming met de beroepsvoorschriften, in casu de VGBA (gedrags- en beroepsregels) en de nadere uitwerking verwoord in diverse nadere voorschriften, allen uitgegeven door de NBA. Daarnaast hebben wij onderzocht of de externe accountant getoetst heeft of de subsidieverantwoording voldoet aan de subsidievoorwaarden (en of hij daarbij het bijbehorende controleprotocol heeft gevolgd).

Wij hebben onderzocht of de voor het Ministerie van EZK van belang zijnde controlepunten, voortvloeiende uit de van toepassing zijnde subsidietoekenningbrief met controleprotocol, op toereikende wijze zijn ingebouwd in de controleaanpak en controle-uitvoering.

Daartoe hebben wij onderzocht of de opzet en uitvoering van de controle door de externe accountant aantoonbaar blijkt uit zijn dossier.

De reviews bestonden naast een dossieronderzoek uit collegiaal overleg. Bij de reviews hebben wij relevante controlestukken, zoals controleaanpak, werkprogramma's en memo's inzake de controle-uitkomsten, beoordeeld.

De bevindingen naar aanleiding van de reviews zijn besproken en afgestemd met de respectievelijke verantwoordelijke accountants.

Het ADR-onderzoek houdt geen integrale controle van de controledossiers van de externe accountants in, evenmin verricht de ADR een zelfstandige accountantscontrole bij de gesubsidieerde instellingen.

Met deze door ons uitgevoerde werkzaamheden en voorliggend rapport zijn naar onze mening de overeengekomen werkzaamheden uitgevoerd.

4.2 Gehanteerde standaard en kwaliteitsborging

Deze opdracht is uitgevoerd overeenkomstig Standaard 4400N "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden". Bij de uitvoering van deze opdracht zijn de onafhankelijkheidsvereisten van de Verordening inzake onafhankelijkheid en de ethische voorschriften die voor accountants gelden, in acht genomen.

4.3 Verspreiding rapport

De opdrachtgever, de directeur Financieel Economische Zaken van EZK is eigenaar van dit rapport. Het rapport wordt uitgebracht aan de opdrachtgever die de beoogde gebruiker van het rapport is. Het is de verantwoordelijkheid van de beoogde gebruiker om te bepalen of de overeengekomen specifieke werkzaamheden toereikend en geschikt zijn voor zijn doel.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website. Dit rapport is met zorgvuldigheid en deskundigheid opgesteld waarbij rekening is gehouden met de verwachtingen van de beoogde gebruiker. Echter kan niet gegarandeerd worden dat hier geen onduidelijkheden in staan voor een niet-

beoogde gebruiker. In dat geval dient de niet-beoogde gebruiker contact op te nemen met de eigenaar van dit rapport.

5 Ondertekening

Den Haag,

Auditmanager

Auditdienst Rijk

Managementreactie

EZK (FEZ) heeft op grond van het reviewbeleid de ADR gevraagd om vooraf op basis van een risicoanalyse bij 10 geselecteerde externe accountants een review uit te voeren op door EZK ontvangen accountantsproducten.

Bij 7 van de 10 uitgevoerde reviews zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Hieronder reageer ik op de bevindingen bij de overige 3 reviews.

Uit 1 review blijkt dat de accountant niet heeft vastgesteld of facturen conform contract zijn opgesteld en dat ze ook daadwerkelijk zijn betaald. In een nader vastgesteld (maatwerk)protocol bij de tijdelijke Evenementenregeling COVID-19 is dit aspect wel uitdrukkelijk meegenomen. Uit nader onderzoek van RVO blijkt dat de impact van het herstel voor de rechtmatigheid van subsidies minimaal is. Reden hiervan is dat RVO bij de subsidievaststelling de plausibiliteit van opgenomen subsidiabele kosten toetst en omdat veel accountants de gevraagde controleverklaring hebben afgegeven toen het protocol in overleg met de beroepsgroep (NBA/COPRO) op dit punt was hersteld.

Bij 1 review is vastgesteld dat de fundamentele beginselen en onafhankelijkheid niet in het dossier zijn opgenomen. Op grond van de escalatieladder in het reviewbeleid wordt in de toekomst een vervolgreview gedaan om te bepalen of de betreffende accountant verbeteringen heeft doorgevoerd.

Bij 1 review is vastgesteld dat afgeweken is van de uurtarieven zoals opgenomen in het Kaderbesluit nationale EZK en LNV subsidies. Dit heeft geen impact op de subsidievaststelling omdat RVO in het kader van die vaststelling altijd de aansluiting op de met de subsidieverlening goedgekeurde uurtarieven toetst.

Directeur FEZ

Auditdienst Rijk
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
(070) 342 77 00